

Slovo k povzbuzení na pondělí 18. ledna 2021, Panny Marie, Matky jednoty křesťanů
Biblická čtení: Žid 5,1-10; Ž 110; Mk 2,18-22

Milé sestry, milí bratři,

dovolte dnes snad tři kratší poznámky, jednu k dnešní liturgické památce a dvě ke čtení prvnímu.

Dnešní památka – slavená takto pouze v diecézích naší země – vzývá Pannu Marii jako Matku jednoty křesťanů. Dneškem začíná také „katolický“ týden modliteb za jednotu křesťanů (církve vzešlé z reformace jej mají až o týden později), zakončený svátkem Obrácení svatého Pavla 25. ledna.

Jednota mezi křesťany, jednota církve a v církvi, za kterou ve své Velekněžské modlitbě po Poslední večeři prosil sám Pán Ježíš, je jednou z jejích známek: «Věřím v jednu, svatou, apoštolskou církev» vyznáváme v Krédu každou neděli. Je to jednota ve víře, naději a lásce, jednota vnitřní i vnější, jednota ve smýšlení i ve společenství, která by měla být poutem mezi všemi křesťany v jedné církvi i mezi sebou navzájem. «V podstatném jednota, v nepodstatném různost, ve všem však láska» je známé slovo sv. Augustina.

Panna Maria je vzývána jako Matka Boží i jako Matka církve. To už má své biblické zakotvení, zvláště pod křížem, kdy Kristus svěruje apoštola Jana, vzor učedníka, své matce a svou matku zase jemu – «hle tvá matka, hle tvůj syn». Má to ale i své zakotvení v kultu, kdy od starokřesťanských dob je i jako matka nás křesťanů Panna Maria vzývána, a to jak na křesťanském Východě, tak i na křesťanském Západě.

A právě toto její společné vzývání je důvodem dnešní památky. Je to mariánský kult, který katolicismus a pravoslaví a staré východní církve reálně spojuje. Navíc jsou zde i postavy sv. Cyrila a Metoděje, spojující Byzanc a Řím, jejichž slovanskou byzantskou liturgii pro Velkou Moravu schválil římský papež v kostele Panny Marie Větší před slavnou mariánskou ikonou (a právě na obnovení snah o jednotu v rámci cyrilometodějské tradice v druhé polovině 19. století se památka Panny Marie, Matky jednoty křesťanů také duchovně odvolává).

Dnešní památka – mimo jiné – nám tak připomíná, že modlitba za jednotu křesťanů by měla být vlastní i každému z nás. Že bychom měli prosit i Matku Boží o přímluvu ze znovuoobnovení jednoty křesťanstva. A také nám připomíná, že by nám měla být vlastní i konkrétní snaha o jednotu, kde a jak je to nějak v naší moci. Ostatně „ekumenismus zdola“ bývá často účinnější než ten oficiální, „shora“...

Vraťme se však k prvnímu čtení z Listu Židům. V dnešním úryvku – v rámci naší četby na pokračování – poprvé rozvinutěji zaznívá ústřední téma celého listu, totiž Kristovo velekněžství. «Tak si ani Kristus nepřisvojil slávu velekněžství sám, ale dal mu ji ten, který mu řekl: Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil».

Kristovo velekněžství navazuje na to starozákonní, levitské, vázané na potomstvo Áronovo. Je ale jeho naplněním a překonáním a také nahrazením; starozákonní bohoslužba byla nahrazena novozákonní, kult jeruzalémského chrámu a s ním i funkce levitského kněžství skutečně zanikly.

Kristus je Boží Syn, a proto jeho oběť na kříži za hříchy celého světa je dokonalá, jednou provždy vykonaná, nemusí a ani nemůže již být zopakována či jakkoli vylepšena: «Dokonáno jest» slyšíme na kříži.

Syn se stal tak obětí i obětníkem. Proto je také Beránkem i pravým veleknězem, jeho velekněžství nemůže přecházet na nikoho jiného, jen tajemně pokračuje ve svátostném kněžství, zpřítomňující jeho jedinečnou oběť především při mši svaté. «Hle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa» slyšíme z úst kněze při každé z nich.

O Kristově velekněžství budeme ještě mít dost příležitostí rozjímat v následujících dnech, dá-li Bůh. Dnes se jednoduše nechme povzbudit, jak je to dobře, že smíme být tomuto tajemství Kristovy velekněžské oběti přítomni při každé mši svaté, při každém svatém přijímání z ní

smíme čerpat Boží sílu. Eucharistie nikdy nemůže ztratit svou sílu a potřebnost, zvláště v dobách těžkých ne, naopak.

Vždyť spása nikdy není naším výkonem, zásluhou, nebo plodem nějaké naší intelektuální operace, je darem plynoucím z Kristovy velekněžské oběti, je přijetím tohoto daru. Víra také není jen myšlenkou, ideou, spekulací, ale je celoživotním bytostným vztahem, vztahem ke Kristu na kříži, ke Kristu Veleknězi, zabitému a vzkříšenému.

«Ačkoli to byl Syn Boží, naučil se svým utrpením poslušnosti» by nás na závěr dnešního rozjímání mělo také oslovit. Je to vyznání, které se týká Kristova lidství – slovy «v době, kdy jako člověk žil na zemi» je uvozeno – , ale zároveň je příkladem, pozváním, povzbuzením i pro nás, kteří jsme se křtem stali «proroky, kněžími a králi», kteří neseme své „křestní kněžství“.

Kéž bychom se tak i my ve svém utrpení – třeba i v tom nynějším, pro každého jinak intenzivním, stále nekončící pandemii – také naučili skutečné poslušnosti Bohu. Už třeba tím, že i to nynější utrpení nás učí nést něco těžkého, co jsme si sami nezvolili, učí nás, že existuje „vyšší moc“, před kterou nezbyvá než se pokorně sklonit, podobně jako před mocí nejvyšší, před Bohem samotným. Učí nás, jak zvláště v těžkých dobách je důležité zůstat dobrým a dobru a Bohu věrným.

Kéž bychom se to nyní znovu aspoň trochu naučili a naučené si zachovali pro dobu, až celá pandemie, dá-li Bůh, skončí a my se, dá-li Bůh, jejího konce dožijeme...